

Lovforslag nr. L 284. Fremsat den 12. maj 1992 af arbejdsministeren (Kirkegaard)

Forslag

til

Lov om forældreorlovsydelse

§ 1. Loven har til formål at skabe økonomisk grundlag for, at beskæftigede lønmodtagere med børn i alderen 0–8 år kan opnå orlov til at passe egne børn i en længere periode. Loven har tillige til formål at sikre jobrotation gennem besættelse af stillinger, der bliver ledige i orlovsperioden.

§ 2. Orlov kan aftales for en fuldtidsbeskæftiget lønmodtager, der er fuldtidsforsikret medlem af en anerkendt arbejdsløshedskasse, og som vil være berettiget til dagpenge ved ledighed, jf. lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Stk. 2. Er det barn, der giver orlovsmulighed, i alderen 0–2 år, kan der i orlovsperioden for dette barn ikke benyttes offentligt dagtilbud. Er det barn, der giver orlovsmulighed, i alderen 3–8 år, kan der i orlovsperioden for dette barn højst benyttes halvdagsplads i offentligt dagtilbud.

§ 3. En beskæftiget lønmodtager, der ønsker forældreorlov, skal aftale denne med arbejdsgiveren. Aftalen skal indeholde nærmere vilkår for tilbagevenden til arbejdspladsen efter orloven.

Stk. 2. Orlov kan aftales for en sammenhængende periode på mindst 13 uger og højst 36 uger.

§ 4. Der ydes af arbejdsløshedskassen en forældreorlovsydelse på 80 pct. af arbejdsløshedsdagpengenes højeste beløb, jf. lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Stk. 2. Ydelse efter denne lov kan ikke modtages samtidig med løn under barsel eller ydel-

ser efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

§ 5. Det er en forudsætning for, at der kan udbetales forældreorlovsydelse, at arbejdsgiveren forpligter sig til at ansætte en fuldtidsforsikret dagpengeberettiget ledig på fuld tid i orlovsperioden.

Stk. 2. Løn- og arbejdsvilkår for arbejdet skal svare til, hvad der efter overenskomst mellem arbejdsgivere og lønmodtagere gælder for dette eller tilsvarende arbejde.

Stk. 3. Den ledige, der ansættes i en orlovsstilling, må ikke ansættes med genoptræningsydelse efter lov om arbejdstilbud til ledige eller med løntilskud efter lov om kommunal beskæftigelsesindsats.

§ 6. I hele orlovsperioden skal stillingen i tilfælde af ledighed straks genbesættes med en fuldtidsforsikret dagpengeberettiget ledig. Sker dette ikke, skal arbejdsgiveren betale orlovsydelsen for den del af orlovsperioden, hvor der ikke er sikret genbesættelse, jf. § 3, stk. 2.

§ 7. Orlov kan også aftales for deltidsbeskæftigede lønmodtagere, der er medlemmer af en anerkendt arbejdsløshedskasse, og som vil være berettiget til dagpenge ved ledighed, jf. lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Stk. 2. For deltidsbeskæftigede gælder yderligere følgende betingelser:

- 1) at arbejdsgiveren forpligter sig til at ansætte en ledig med mindst samme arbejdstid
- 2) at den, der ansættes i orlovsstillingen, giver afkald på eventuel ret til nedsatte dagpenge

efter lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Stk. 3. Forældreorlovsydelsen til deltidsbeskæftigede udgør $\frac{1}{37}$ af ydelsen i medfør af § 4 for hver time, lønmodtageren i de sidste 10 uger før orloven gennemsnitlig ugentlig har arbejdet for arbejdsgiveren.

§ 8. Arbejdsformidlingen administrerer ordningen og har pligt til at underrette arbejdsløshedskasserne om forhold af betydning for udbetaling af forældreorlovsydelsen.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler om anvendelse af bestemmelserne i §§ 2-7, herunder om dokumentation for orlovsaf-

talen, om orlovsydelsen, om ansættelse af en ledig i orlovsperioden og om arbejdsløshedskassernes medvirken m.v.

§ 9. Arbejdsformidlingens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 10. Loven træder i kraft den 1. juli 1992 og har virkning indtil den 1. juli 1994. Aftale om orlovsperiode i henhold til loven kan ikke indgås efter den 30. september 1993.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Loven om forældreorlovsydelse iværksættes som en forsøgsordning fra 1. juli 1992.

Loven har til formål at give en beskæftiget lønmodtager med barn i alderen 0-8 år mulighed for orlov med en ydelse svarende til 80 pct af arbejdsløshedsdagpengenes højeste beløb.

Ydelser efter denne lov kan ikke modtages samtidig med barseldagpenge eller løn under barsel, men ordningen giver familier med småbørn i alderen 0-8 år mulighed for selv at passe deres børn i en længere eller i en senere periode end den barselorlov, de er berettiget til efter lov eller overenskomst.

Loven har tillige til formål at sikre jobrotation gennem besættelser af stillinger, der bliver ledige i orlovsperioden.

Loven er en udmøntning af den mellem Det Konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre, Centrum-Demokraterne, Kristeligt Folkeparti, Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti den 8. maj 1992 indgåede aftale om aktivering.

Den foreslåede ordning skal være et tilbud til lønmodtageren og arbejdsgiveren, men ingen har krav på orlov. Der er tale om en frivillig ordning, der hviler på en aftale mellem arbejdsgiver og lønmodtager. Ordningen giver en beskæftiget lønmodtager mulighed for at få orlov til at passe eget barn i en periode op til 36 uger. For børn op til 3 år må der for det barn, der giver mulighed for orlov, ikke benyttes dagtilbud, medens der for børn i alderen 3-8 år højst må benyttes halvdags dagtilbud. De nærmere vilkår for den ansattes tilbagevendende efter orloven fastsættes også ved aftalen mellem lønmodtageren og arbejdsgiveren. Der indbygges ikke et egentligt retskrav i ordningen, men der er tale om en forpligtende aftale, der kan gøres gældende overfor arbejdsgiveren.

Ordningen etableres således, at arbejdsformidlingen administrerer ordningen, og arbejdsløshedskassen udbetaler forældreorlovsydelsen.

Der fremsættes samtidig hermed forslag til ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., hvorved der skabes hjemmel til

at udbetale en forældreorlovsydelse til medlemmer, der er frivilligt ledige.

Økonomiske konsekvenser

Det er ikke muligt at give et kvalificeret skøn over, hvor mange småbørnsforældre, der ønsker at benytte sig af ordningen og som kan opnå aftale herom med arbejdsgiveren.

Med udgangspunkt i den gennemsnitlige dagpengesats for fuldtidsforsikrede ledige, og forudsat at omkring 25.000 ledige aktiveres i rotationsordningen i gennemsnitligt 4 måneder, kan der forventes en besparelse i størrelsesordenen 175 mill. kr.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 2

Det foreslås, at reglerne om forældreorlov omfatter fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere, der er medlemmer af en arbejdsløshedskasse, som ved ledighed vil være berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, og som har barn i alderen 0-2 år, for hvem der ikke i orlovsperioden benyttes offentligt dagtilbud eller barn i alderen 3-8 år, for hvem der i orlovsperioden højst benyttes halvdagsplads i offentlige dagtilbud. I de tilfælde, hvor barnet under orlovsperioden tages ud af dagtilbud, vil der med kommunen kunne indgås aftale om, at der påny er en plads ved orlovsperiodens udløb.

Det er alene det barn, der berettiger til orlov - normalt det yngste barn - begrænsningen med hensyn til dagtilbud omfatter, og den omfatter således ikke eventuelle andre børn i alderen 0-8 år.

Til § 3

For at blive berettiget til en forældreorlovsydelse skal lønmodtageren opnå en aftale med arbejdsgiveren om orlov i mindst 13 uger og højst 36 uger og om tilbagevendende til arbejdspladsen. Orlovsperioden vil blive betraget som »død periode« i relation til arbejdskravet i arbejdsløshedsforsikringslovens § 55. Dette vil blive fastsat i den hertil knyttede æn-

dring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Til §§ 4 og 5

Forældreorlovsydelsen fastsættes til 80 pct. af arbejdsløshedsdagpengenes højeste beløb. Der er tale om en frivillig ordning. Arbejdsgiveren skal samtidig forpligte sig til at genbesætte stillingen i hele orlovsperioden på fuld tid med en fuldtidsforsikret dagpengeberettiget ledig.

Løn- og ansættelsesvilkårene skal være de for arbejdet almindeligt gældende.

Den ledige, der ansættes i orlovsstillingen, må ikke ansættes med tilskud efter lov om arbejdstilbud til ledige eller lov om kommunal beskæftigelsesindsats.

Til § 6

Såfremt orlovsstillingen af en eller anden grund bliver ledig i orlovsperioden, er arbejdsgiveren forpligtet til at genbesætte stillingen. Hvis dette ikke sker, skal arbejdsgiveren betale forældreorlovsydelsen for den del af orlovsperioden, hvor der ikke er sikret genbesættelse.

Til § 7

Det er fundet ønskeligt, at også deltidsbeskæftige-

de får mulighed for at bruge orlovsordningen. I forbindelse med deltidsbeskæftigelsen må den, der ansættes i orlovsstillingen, ansættes på mindst samme timetal, som den der har orlov.

Det vil ikke være foreneligt med hele ordningens sigte, hvis ansættelse i orlovsstillinger udløser udgifter til supplerende dagpenge efter arbejdsløshedsforsikringsloven. Den, der ansættes, må derfor være indforstået med at give afkald på eventuel ret til supplerende dagpenge.

Forældreorlovsydelsen til deltidsbeskæftigede vil udgøre en forholdsmæssig del af ydelsen til fuldtidsbeskæftigede, det vil sige at ydelsens størrelse afhænger af det antal timer, den ledige i de sidste 10 uger før orloven gennemsnitlig ugentlig har arbejdet hos arbejdsgiveren.

Det bemærkes, at der ikke er noget til hinder for, at der i stedet for en fuldtidsbeskæftiget ansættes flere deltidsbeskæftigede.

Til § 10

Loven er et led i aktivering af ledige og er gældende for orlovsperioder, der påbegyndes efter den 1. juli 1992 og senest den 30. september 1993. Herved kan orlovsperiode strække sig ud over tidspunktet for forsøgsperiodens ophør den 1. januar 1994.